

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.05.2007, sp. zn. 8 Tdo 607/2007, ECLI:CZ:NS:2007:8.TDO.607.2007.1

Číslo: 36/2008

Právní věta:

K naplnění objektivní stránky trestného činu podílnictví se vyžaduje, aby pachatel způsobem uvedeným v ustanovení § 251 odst. 1 písm. a) tr. zák. disponoval s věcí nebo s jinou majetkovou hodnotou (např. ji ukryl, převedl na sebe), která již předtím byla získána trestným činem spáchaným jinou osobou.

Jestliže trestný čin jiné osoby, který směřoval k získání věci (jiné majetkové hodnoty), ještě není dokonán (např. zůstalo pouze u pokusu o něj a nepodařilo se jím získat věc či jinou majetkovou hodnotu), pak činnost obviněného směřující k získání této věci (jiné majetkové hodnoty) nelze pokládat za trestný čin podílnictví, ale za splnění dalších zákonných podmínek není vyloučeno ji posuzovat např. jako účastenství na trestném činu jiné osoby směřujícím k získání věci (jiné majetkové hodnoty).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 31.05.2007

Spisová značka: 8 Tdo 607/2007

Číslo rozhodnutí: 36

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Podílnictví

Předpisy: § 251 odst. 1 písm. a) tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání obviněného V. D. zrušil usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 13. 12. 2006, sp. zn. 5 To 636/2006, a jemu předcházející rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 23. 8. 2006, sp. zn. 12 T 1/2005, a to v celé části týkající se obviněného V. D., a současně Městskému soudu v Brně přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 23. 8. 2006, sp. zn. 12 T 1/2005, byli obvinění V. D. a Ing. J. G. uznáni vinnými, že dne 7. 7. 2004 v B. v prodejně M. obviněný V. D. uzavřel s obchodní

společností H., a. s., úvěrovou smlouvu v souvislosti s nákupem jízdního kola a obviněný Ing. J. G. poté, co tuto skutečnost zjistil od obviněného V. D., vyplnil soutěžní kupón v rámci soutěže Š. s. a předal jej ke zpracování. Vyplnil přitom i odpověď na otázku, kolik klientů nakoupí zboží ve všech prodejnách M. na spotřebitelský úvěr poskytnutý obchodní společností H., a. s., za 7 dnů ve dnech 1. 7. 2004 až 7. 7. 2004 včetně, uvedl přesný počet takto uzavřených smluv, který zjistil z databáze obchodní společnosti H., a. s., jako její zaměstnanec, ačkoliv věděl, že v případě, když se toto jednání zjistí, bude oprávněným výhercem soutěže jiná osoba než obviněný V. D., který poté, co se v měsíci červenci 2004 dozvěděl o své údajné účasti v soutěži a od obviněného Ing. J. G. zjistil, že jednal za něj, požadoval od obchodní společnosti H., a. s., výhru v celkové výši 777 000 Kč, ačkoliv věděl, že počet uzavřených smluv sám neurčoval a nesplnil všechny podmínky soutěže.

Takto zjištěné jednání soud prvního stupně právně kvalifikoval v případě obviněného Ing. J. G. jako pokus trestného činu podvodu podle § 8 odst. 1 a § 250 odst. 1, 3 písm. b) tr. zák., zatímco v případě obviněného V. D. jako pokus trestného činu podílnictví podle § 8 odst. 1 a § 251 odst. 1 písm. a), odst. 2 tr. zák. [na rozdíl od obžaloby, která v jeho jednání spatřovala rovněž pokus trestného činu podvodu podle § 8 odst. 1 a § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák.]. Obviněnému V. D. za to uložil podle § 251 odst. 2 tr. zák. trest odnětí svobody v trvání 20 měsíců, jehož výkon mu podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání 3 roky, a rovněž peněžitý trest ve výměře 50 000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody v trvání 6 měsíců.

Proti tomuto rozsudku podali oba obvinění odvolání, o nichž rozhodl Krajský soud v Brně usnesením ze dne 13. 12. 2006, sp. zn. 5 To 636/2006, tak, že je podle § 256 tr. ř. zamítl.

Citované usnesení odvolacího soudu napadl dovoláním již jen obviněný V. D. a uplatnil v něm dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Nesprávné právní posouzení skutku obviněný spatřoval v nepřiléhavé právní kvalifikaci jeho jednání popsaného ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně a posouzeného jako pokus trestného činu podílnictví podle § 8 odst. 1 a § 251 odst. 1 písm. a), odst. 2 tr. zák. Své námitky blíže konkretizoval tak, že v posuzovaném případě nenaplnil objektivní ani subjektivní stránku pokusu tohoto trestného činu. Předpokladem pro posouzení protiprávního jednání jako trestného činu podílnictví podle § 251 tr. zák. totiž je ukrytí, převedení na sebe nebo jiného anebo užívání věci nebo jiné majetkové hodnoty získané trestným činem spáchaným jinou osobou. V dané věci se však měl spoluobviněný Ing. J. G. dopustit toliko pokusu trestného činu podvodu podle § 8 odst. 1 a § 250 odst. 1, odst. 3 písm. a) tr. zák., aniž by došlo k dokonání tohoto trestného činu. Jestliže jednání spoluobviněného jakožto pachatele „hlavního trestného činu“ zůstalo pouze ve stadiu pokusu, potom je podle dovolatele vyloučeno, aby se on dopustil jakožto pachatel trestného činu závislého na existenci „hlavního trestného činu“.

K podanému dovolání obviněného V. D. se vyjádřil státní zástupce činný u Nejvyššího státního zastupitelství, který považuje uplatněné dovolací námitky za důvodné. Pokud nedošlo k dokonání „hlavního trestného činu“ [podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. a) tr. zák.], neboť žádné peníze nebyly odňaty z dispozice poškozené obchodní společnosti, nemohlo dojít ani ke spáchání trestného činu podílnictví podle § 251 tr. zák. (státní zástupce přitom odkázal na rozhodnutí pod č. [36/1966](#) Sb. rozh. tr.). Podle názoru státního zástupce jednání obviněného V. D. nenaplnilo prakticky žádný z objektivních ani subjektivních znaků skutkové podstaty trestného činu podílnictví podle § 251 odst. 1 písm. a) tr. zák., neboť ze skutkové věty napadeného rozhodnutí vyplývá, že jednání tohoto obviněného směřovalo k tomu, aby mu předmětnou částku vyplatila přímo poškozená obchodní společnost H., a. s.; mohlo se tak maximálně jednat o pokus trestného činu podvodu podle § 8 odst. 1 a § 250 tr. zák. Státní zástupce považoval právní úvahy soudu prvního stupně za nepřiléhavé i v té části, kde v rozporu s právní kvalifikací jednání obviněného Ing. J. G. uvedl, že obviněný V. D. jednal až následně poté, co již obviněný Ing. J. G. naplnil všechny znaky trestného činu podvodu. Navíc podle státního zástupce soud zcela pominul, že trestný čin podvodu podle § 250 tr. zák. lze spáchat i využitím omylu, takže v případě obviněného V. D. by mohla být naplněna skutková podstata

trestného činu podvodu také tehdy, kdyby tento obviněný bez předchozí domluvy se spoluobviněným Ing. J. G. využil stavu omylu, do kterého uvedl poškozenou společnost obviněný Ing. J. G.

Nejvyšší soud jako soud dovolací dospěl zejména k těmto závěrům.

Objektem trestného činu podílnictví podle § 251 tr. zák. je cizí majetek, předmětem útoku je pak cizí věc nebo jiná majetková hodnota (dále bude používán jen pojem „věc“) získaná trestným činem; obvykle se zde hovoří o tzv. hlavním trestném činu. Není sice rozhodné, jakým trestným činem byla věc získána (i když zpravidla půjde o majetkový trestný čin), musí ale být získána osobou odlišnou od podílníka, takže pachatel, spolupachatel nebo účastník na tzv. hlavním trestném činu se ve vztahu k této věci nemůže dopustit podílnictví.

Zákonným znakem trestného činu podílnictví je, že pachatel „ukryje, na sebe nebo jiného převede anebo užívá“ věc získanou trestným činem jiné osoby. Jak vyplývá již z uvedených znaků, pachatel podílnictví musí určitým způsobem nakládat s předmětem útoku, případně mít nad ním určitou dispoziční moc. O zákonný znak spočívající v „ukrývání“ věci se nejedná, pokud se pachatel k takové věci vůbec nedostane a nijak s ní nenakládá (srov. rozhodnutí pod č. [57/1965](#) Sb. rozh. tr.). Podobně zákonný znak spočívající v „převedení“ věci získané trestným činem je naplněn pouze za předpokladu, že podílník získává nad věcí dispoziční moc právě převedením tohoto předmětu na sebe. Konečně i v případě znaku „užívání“ věci se vyžaduje, aby podílník s věcí nějakým způsobem disponoval za účelem využití její užitné hodnoty.

Z uvedeného lze učinit závěr, že pokud má dojít ke spáchání trestného činu podílnictví podle § 251 odst. 1 písm. a) tr. zák., je nutné, aby se do dispozice podílníka dostala věc, která byla získána tzv. hlavním trestným činem. Nepostačovalo by proto, jestliže by se pachatel hlavního trestného činu dopustil tohoto činu pouze ve stadiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr. zák. nebo dokonce jen ve stadiu přípravy podle § 7 odst. 1 tr. zák. Jinými slovy řečeno, ke spáchání trestného činu podílnictví podle § 251 odst. 1 písm. a) tr. zák. může dojít jen v případě, když trestný čin, jímž byla věc získána (tzv. hlavní trestný čin), byl dokonán. Ze strany pachatele trestného činu podílnictví tedy musí jít o činnost až po spáchání takového trestného činu jinou osobou (srov. přiměřeně rozhodnutí pod č. [36/1966](#) Sb. rozh. tr.). V rozsahu těchto argumentů Nejvyšší soud shledal, že dovolací námitky obviněného V. D. jsou opodstatněné.

Právní závěry soudů nižších stupňů tedy nemohou obstát z hlediska právní kvalifikace jednání dovolatele jako pokusu trestného činu podílnictví podle § 8 odst. 1 a § 251 odst. 1 písm. a), odst. 2 tr. zák. K tomu je současně třeba dodat, že odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně je sice poměrně obsáhlé, současně však rozporuplné a z toho důvodu i nepřesvědčivé. Odůvodnění usnesení odvolacího soudu je poměrně kusé, právní problematiku zjištěného skutku ve vztahu k odvolateli jen naznačuje, ale s odkazem na zásadu zákazu *reformationis in peius* ji neřeší; v tomto směru jde v této části o rozhodnutí v podstatě nepřezkoumatelné.

Se zřetelem k okolnostem rozvedeným v předcházejících odstavcích Nejvyšší soud dospěl k závěru, že již soud prvního stupně pochybil, pokud právně kvalifikoval jednání obviněného V. D. jako pokus trestného činu podílnictví podle § 8 odst. 1 a § 251 odst. 1 písm. a), odst. 2 tr. zák. Jednáním obviněného Ing. J. G. posouzeným jako pokus trestného činu podvodu podle § 8 odst. 1 a § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák. totiž nedošlo k dokonání trestného činu podvodu (poškozené společnosti nevznikla škoda a nedošlo ani k obohacení tohoto obviněného). Nebyl-li ovšem dokonán tzv. hlavní trestný čin spáchaný obviněným Ing. J. G., pak se ani obviněný V. D. (v souladu se shora rozvedenými právními závěry) nemohl dopustit pokusu trestného činu podílnictví podle § 8 odst. 1 a § 251 odst. 1 písm. a), odst. 2 tr. zák.

Nejvyšší soud proto zrušil usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 13. 12. 2006, sp. zn. 5 To

636/2006, a rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 23. 8. 2006, sp. zn. 12 T 1/2005, a to v celé části týkající se obviněného V. D., a přikázal Městskému soudu v Brně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.